

מערך שיעור פעולה

מתאים לבנים או בנות מכיתה ח' ומעלה.
זה ארוך. ניתן לפצל ל 3 מערכים שונים

שמירת נגיעה

מבוסס על "מה את מבקשת: ספר על אהבה וגוף"
מאת אוריה מבורך

afarkeset.org.il

שלב	מה עושים	מה אומרים
1. תרגיל הגשם והממטרות	3 אפשרויות לבחירתכם: א. המדריכים מספרים על הסיטואציה, ולאחר מכן עורכים הצבעה וסופרים קולות. ב. המדריכים מחלקים לכל חניך את שני הכרטיסים, גשם וממטרות. החניכים מצביעים באמצעות הרמת הכרטיס המתאים, ואז סופרים קולות. ג. המדריכים שמים במרכז המעגל על הרצפה, שני כרטיסים: גשם וממטרות. החניכים מתבקשים לעמוד ליד הכרטיס שמתאים להם.	ערב של סתיו, קצת קריר בחוץ. השעה שמונה בערב. אתם צועדים בפארק בבגדים קצרים, קצר קריר לכם אבל לא יותר מדי. תבחרו מה אתם מעדיפים: אפשרות ראשונה: תוך כדי הליכה בפארק, נפתחות ממטרות בזרם חלש ועדין, אתם נרטבים. אפשרות שנייה: תוך כדי הליכה בפארק, מתחיל לטפטף גשם ואתם נרטבים. שימו לב: הרטיבות היא באותה רמה ובאותו פרק זמן, בשני המקרים. [הערה למדריכים: לרוב, הקבוצה של הגשם גדולה יותר. לאחר שכולם בוחרים, שואלים כמה נציגים מכל קבוצה, מדוע הם בחרו דווקא בגשם או בממטרות. בשלב הזה לא צריך להסביר את מטרת התרגיל. עוברים לתרגיל הבא]
2. תרגיל סידור המגירה	2 אפשרויות לבחירתכם: א. כל חניך מקבל את הדף ובו 6 איורים של 6 חפצים ב. אתם גוזרים מראש את הכרטיסים, וכל חניך מקבל 6 כרטיסים.	שלב ראשון: בחדר שלכם יש מגירה שאף פעם לא מוצאים את ההזדמנות לסדר אותה. היום אתם צריכים לסדר אותה. מותר לכם לשמור רק 3 דברים. את מה תחליטו לזרוק ואת מה תחליטו לשמור? שלב שני: אנחנו משערים שרובכם שמרתם את השוקולד, השטר והעט, וזרקתם את הכרטיס, הסיכה והנעל. כעת אנחנו מספרים לכם את הרקע על כל פריט, ואתם מתבקשים לבחור שוב מה להשאיר ומה לזרוק. <u>הרקע מאחורי הפריטים במגירה:</u> - סיכת בגד דהויה, מכוערת וחלודה (הרקע: סיכה שהייתה שייכת לסבתא רבא שלך ששרדה את השואה). - כרטיס רכבת משומש וקרוע (הרקע: ברכבת הזו נסעת לפני שנה להופעה. זו ההופעה הכי מדהימה שהיית בה בחיים שלך. חוויה של פעם בחיים, וזו המזכרת היחידה שנותרה לך מההופעה. הנייד שלך עם כל התמונות מההופעה, התקלקל. לא נשארה לך ממנה שום מזכרת מההופעה הזו, חוץ מכרטיס הרכבת הזה) - נעל מרופטת אחת, עם בוך יבש שנדבק אליה (הרקע: זו הנעל שאבא שלך לבש בפעם האחרונה שהוא היה בגוש קטיף, יומיים לפני ההתנתקות. הבוך הזה הוא מאדמת גוש קטיף, שעכשיו אף יהודי לא יכול לדרוך עליה). - שטר של 100 שקל (הרקע: לפני חמש שנים עזרת לחבר מהכיתה שלך לשקר למישהו, ובתמורה הוא שילם לך את השטר הזה. היום אתה מתחרט על כל הסיפור). - קופסת שוקולדים ממש טעימים (הרקע: קיבלת אותה מחברה שלך לשעבר ליום הולדת שלך. חודשיים אחרי היוםולדת שלך, היאהוא עזבה אותך בטענה ש "התחלת לשעמם אותי". בדיעבד גילית שהקשר ביניכם בכלל לא היה חיובי. היית תמיד צריכה להיות מישהו אחר, בשביל לגרום להללו לאהוב אותך. אתה שמחלה שנפרדתם) - עט יוקרתי עם חריטת זהב (רקע: לפני חמש שנים קיבלת אותו במתנה מחיים ולדר. הוא העניק עט כזה במתנה לכל הילדים שנרשמו לסדרת סדנאות כתיבה שלו).

הערה למדריכים: כאן השלב שבו אתם מסבירים לחניכים על "הנאה" לעומת "משמעות". אם לא קראתם את "מה את מבקשת", מומלץ לצפות בסרטון של ההרצאה של אוריה מבורך על שמירת נגיעה. * חוזרים לתרגיל הגשם והממטרות, ומסבירים מדוע הרוב בחרו בגשם. לגשם יש משמעות חזקה יותר מאשר לממטרות. עבור יהודים, ובפרט אם הם גרים בארץ, הגשם הוא אירוע מרגש ולא מובן מאליו. אפשר למנות את הרגעים בחיי היומיום שלנו שבהם נצרבת בתודעה שלנו המשמעות של הגשם: לאחר כל יומיים גשומים, מדווחים בחדשות על עליה במפלס הכינרת. מגן הילדים אנחנו לומדים לשיר על הגשם, ויודעים שיש "גשמי ברכה". בתפילה אנחנו מתפללים על הגשם, ובקריאת שמע אנחנו מתארים את הגשם בתור הדרך שבאמצעותה הקב"ה מתקשר עם עם-ישראל. ליהודים יש מסכת תענית, שמוקדשת בין השאר למצב של עצירת גשמים. כולנו מכירים את הסיפור על חוני המעגל... וכן הלאה. *שואלים את החניכים: אם הייתם גרים בקולומביה, שם יורדים גשמים ברוב ימות השנה. האם עדיין הייתם מתרגשים כך מהליכה בגשם? * מסקנה: למרות שההנאה (או הבאסה) הפיזית, היא אותו הדבר, אנחנו חווים "כיף" גדול יותר, כשנלווית לה משמעות. *עוברים לתרגיל סידור המגירה: שואלים את החניכים: על בסיס מה בחרתם בחפצים בשלב הראשון, ועל בסיס מה בשלב השני? (התשובה הנכונה היא: בשלב הראשון על בסיס הנאה פיזית או ערך כספי. בשלב השני על בסיס המשמעות). * מסקנה: לפעמים, המשמעות גוברת על ההנאה הפיזית, ואפילו מפצה על היעדר הנאה פיזית. (למשל- הנעל, הסיכה, הכרטיס, לא מעניקים לנו שום הנאה פיזית, הם אפילו די מכוערים. אבל המשמעות, ולא ההנאה, היא זו שקובעת את התחושה הטובה שלנו). * עוד מסקנה: לפעמים המשמעות השלילית גוברת על ההנאה הפיזית, כך שלמרות שהדבר מהנה מבחינה פיזית, אנחנו עדיין לא רוצים בו ולא שמחים בו. (למשל- השוקולד, השטר, העט, כולם מעניקים הנאה פיזית, אבל ברגע שנלווית להם משמעות שלילית, אנחנו לא רוצים בהם). [בנוס למחשבה: איך אדם שחווה מיניות נמוכה, חווה אחר כך את המיניות שלו? האם הוא יכול לנתק לגמרי את המשמעות הנמוכה שנדבקה למיניות בחוויה שלו? או שאולי תמיד תהיה למיניות משמעות קצת שלילית? מי שקראו את הספר "מה את מבקשת", זה מתקשר למשל הצמיד.] שימו לב: את הרובד של ה"משמעות" אפשר לחלק לשני רבדים: שמחה וברכה, אך לא בטוח שבכיתה ח' חייבים לעשות את החלוקה הזאת. מי שבכל זאת רוצים להסביר על ההבדל בין שמחה לברכה, יכולים לדבר על המשמעות של הגשם, ועל המשמעות של רגבי האדמה של גוש קטיף, שהערך שלהם הרבה יותר נובע מהמיתוס התרבותי שאנחנו משתייכים אליו, מאשר מהמשמעות הסובייקטיבית (אישית) שאנחנו מעניקים להם. כך גם המשמעות של השואה, שהיא משמעות תרבותית, קולקטיבית, ולא רק אישי-סובייקטיבית. אמנם, העובדה שמדובר בסבתא הפרטית שלי, שייכת לרובד של המשמעות האישית.	הסבר שלכם	3. הנאה לעומת משמעות
• בהקשר של מגע. מה יותר חזק: הנאה פיזית או כשנוספת להנאה הזו גם משמעות?	דיון שלכם עם החניכים	4. מחילים את זה על עניין המגע

		• איך נוצרת משמעות במגע? • מה קורה כשהמגע הוא פעם אחת "סתמי", ופעם אחרת: מבטא אהבה" (שימו לב: אם דיברתם על ההבדל בין שמחה לברכה, זה המקום להסביר שכשהמגע רק לפעמים מבטא אהבה, המשמעות נותרת ברובד של השמחה. וגם השמחה, כלומר המשמעות של "אהבה", לא נמצאת במגע באופן עקרוני וגורף, על אלא רק ברגעים מסויימים, שתלויים במה שאנחנו מרגישים באותו רגע. כמו עוגה, שברגיל היא סתם עוגה טעימה, אבל רק לעיתים היא גם עוגת יומהולדת שהכינו לי ויש לה משמעות.
5. משל הקולה	קוראים ביחד את פרק "שמירת קולה" מתוך "מה את מבקשת" (הפרק מופיע באתר בחומרים להורדה עבור הפעולה)	החידוש של היהדות הוא לא רק שהנישואין הופכים את המיניות למיוחדת וגבוהה, אלא שהמעגל הוא דו כיווני: המיניות המיוחדת והגבוהה, הופכים את הנישואין לדבר המיוחד והגבוה הזה, שבו ורק בו אפשר לממש את האהבה בגוף. וכך, בכל פעם שבני הזוג הנשואים, נוגעים זה בזה, הם מבטאים את הערך של הנישואין, של הדבר העצום שיש להם, ורק להם. אנחנו מבקשים מהחניכים לבחור מתוך כל הריבועים, את הביטויים שהם מתחברים אליהם. באפשרות א', הם מסמנים על הדף. באפשרות ב, כל אחד מהם ממין את הריבועים לשתי קבוצות: כאלו שהם מתחברים אליהם, וכאלו שלא. באפשרות ג', אפשר לחלק לכל אחד מספר זהה של סוכריות או אבנים, ולבקש מכל אחד להניח אבן ליד הריבועים שהוא מתחבר אליהם, שמונחים במרכז המעגל. המסר:
6. תרגיל: מיתוסים של נישואין.	3 אפשרויות: א. מחלקים לחניכים 3 דפים, כל דף 6 ריבועים עם ביטויים ששייכים לאחד מהמיתוסים של הנישואין. (שימו לב שבאפשרות הזו החניכים כבר רואים מראש לאיזה שיח משתייך כל ריבוע.) ב. גוזרים את הריבועים לפני כן, ומחלקים לכל חניך 18 ריבועים מעורבבים. ג. מדפיסים בגדול את 18 הריבועים השונים ומפזרים אותם במרכז המעגל.	• בשלב ראשון מסבירים לחניכים על המעשה המומלץ לפי כל אחד מהשיחים: - שיח השחרור המיני = יש לנתק את המיניות מאהבה וממחויבות. השיח השמרני החילוני = יש להגביל את המיניות רק לקשר של אהבה ומחויבות (אך לא בהכרח נישואין). שומרים את המיניות "לאחד", אבל יכולים להיות כמה "אחדים" במהלך החיים... - שיח היהודי = יש לשמור את המיניות רק לברית הנישואין. • כעת מזהים את הריבועים של שיח השחרור המיני. ייתכן שחלק מהחניכים יסמנו גם את הריבועים של שיח השחרור המיני, ככאלו שהם התחברו אליהם. לא מעבירים עליהם ביקורת, אלא מכילים את התחושות שלהם. אולי חלקם באמת מרגישים שנישואין זה כלא, שנישואין פוגעים במיניות? המדיה באמת מעבירה מסרים כאלה וייתכן שהם חלחלו. בנוסף, חלקם אולי גדלים בבית שבו הזוגיות בין ההורים לא ממש טובה. • שואלים את החניכים: האם לדעתכם התפיסה המוקדמת שיש לנו בראש, של "מה זה נישואין", יכולה להשפיע על החוויה של הנישואין? (התרגילים של הגשם והמגירה, יכולים להוכיח שהתפיסה המוקדמת של הדבר, משפיעה מאוד על החוויה שלנו אותו). • שואלים: מה ההבדל בין השיח השמרני החילוני לשיח היהודי התשובה: למעשה, כמעט כל הביטויים ששייכים לשיח היהודי הבריא, יכולים להתאים גם לשיח היהודי. לעומת זאת, אף אחד מהביטויים של השיח היהודי לא יכול להתאים לשיח השמרני החילוני. יוצא מכך שהמיתוס של שיח היהודי הוא הרבה יותר עשיר מהמיתוס של שיח השמרני החילוני. בנוסף, נשים לב שבשיח השמרני החילוני אין קשר בין מיניות לבין נישואין, בעוד שבמיתוס היהודי, המיניות מקדשת את הנישואין, והנישואין מקדשים את המיניות.
7. לסיכום	דיון וסיכום	מה המגע מסמל עבור אנשים ששמרו נגיעה, ומה הוא מסמל עבור אנשים שמשתייכים לשיח השחרור המיני, או לשיח השמרני החילוני? איך כל אחת מהמשמעויות הללו, באה לידי ביטוי בחיי הנישואין של כל אחד מהזוגות?